

TEHO Plus
-hankkeen julkaisu
6/2013

KRUUSILAN KOSTEIKKO – YHTEISTYÖN TULOS

SUSANNA KAASINEN

Maatalouden vesiensuojelun tehostaminen

TEHO Plus -hankkeen julkaisu 6/2013

Kirjoittaja: Susanna Kaasinen työskentelee Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ssä

Taitto: Mainostoimisto SST Oy

Kannen kuva: Katariina Yli-Heikkilä

Julkaisu on saatavilla internetistä: www.ymparisto.fi/tehoplus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	2
2. ALUEEN KUVAUS	3
3. TOIMIJAT	4
3.1 Hirsijärven vesienhoitoyhdistys	4
3.2 Maanomistajat	4
3.3 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	4
3.4 WWF Suomi	4
4. KOSTEIKKOHANKKEEN VAIHEET	5
4.1 Hankkeen tausta	5
4.2 Yhteistyön synty	6
4.3 Kosteikon suunnittelu ja rakentaminen	6
5. HANKKEEN ARVIOINTI	8
5.1 Yhteistyöllä hyvä esimerkkikosteikko	8
5.2 Selkeyttä viestintään	8
6. NEUVOJA KOSTEIKKOA SUUNNITTELEVILLE	10
6.1 Maanomistajien huomioiminen ja motivoiminen	10
6.2 Paikan valinta	10
6.3 Tiedotus	10
6.4 Yhteistyö	10
6.5 Pitkäjänteisyys	10
6.6 Asiantuntijan apu on tarpeen	11
6.7 Rakennettua kosteikkoa pitää hoitaa	11
LISÄTIETOA	12
KUVAILULEHTI	13
PRESENTATIONSBLAD	14

1. JOHDANTO

Kosteikkojen rakentaminen on yksi keino vähentää maatalouden ravinnekuormitusta vesistöihin ja lisätä luonnon ja maiseman monimuotoisuutta. Kosteikko hidastaa veden virtausta, jolloin veden mukana kulkeutuvat fosforia sisältävät maahiukkaset sedimentoituvat sen pohjalle. Kosteikon pohjasedimentissä elävät mikrobit puolestaan muuttavat veden typpiyhdisteitä takaisin typpikaasuksi. Kosteikko tarjoaa sopivan elinympäristön useille eläinlajeille kuten monille linnuille ja pikkunisäkkäille.

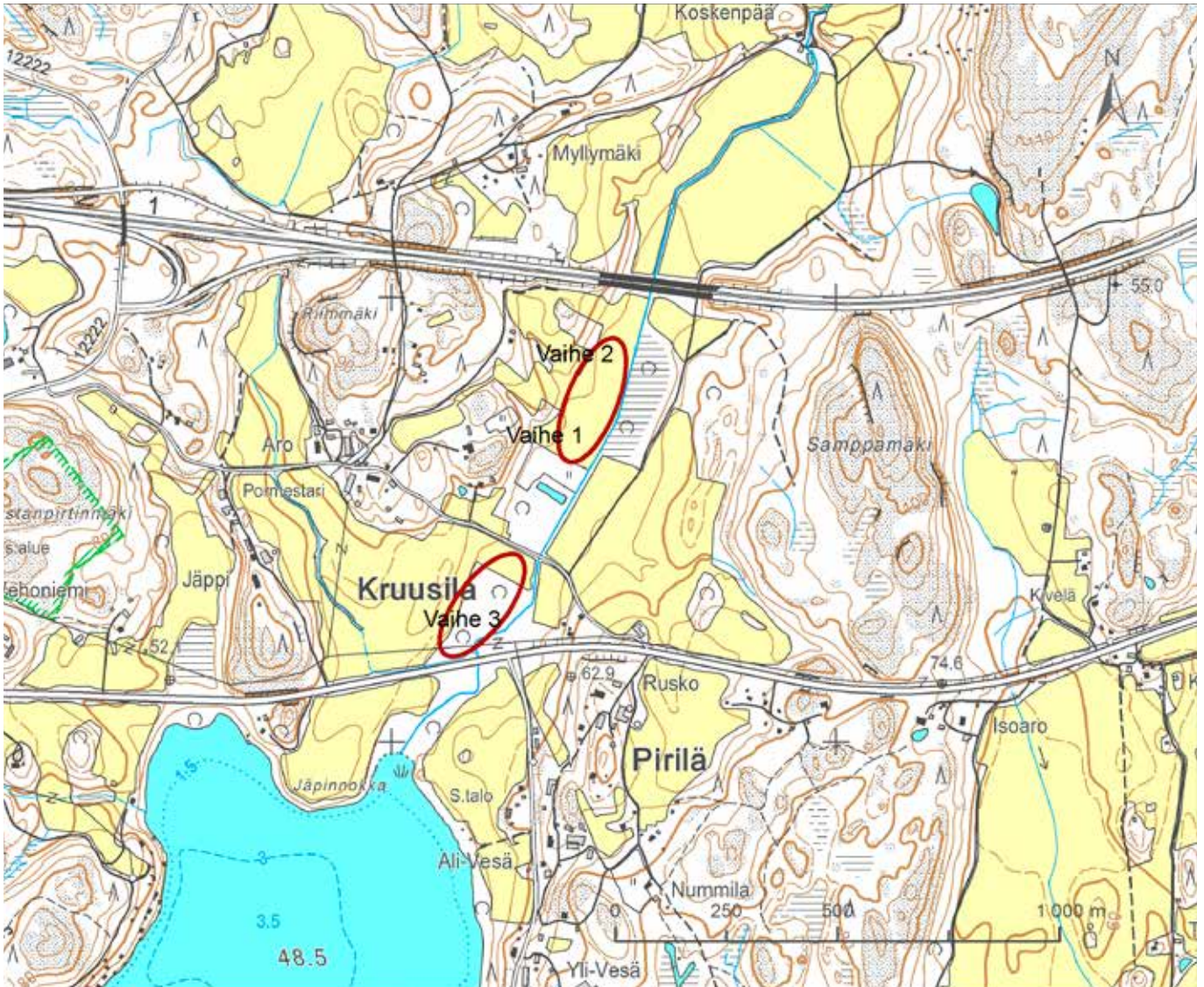
Kosteikkojen rakentamiseen ja hoitoon on saanut tukea maatalouden ympäristötukiohjelmasta ja ei-tuotannollisten investointien tuesta. Tuen on kaavailtu jatkuvan parannetuin ehdoin myös uudessa, vuonna 2015 alkavassa maatalouden ympäristökorvausjärjestelmässä. Ongelmana on ollut, että kosteikkohankkeet eivät aina täydyt tuen ehtoja. Kosteikon pinta-ala suhteessa valuma-alueen pinta-alaan ei ole riittävä tai peltoalueen

osuus valuma-alueesta ei ole tarpeeksi suuri. Kosteikkohankkeen haasteeksi voivat muodostua myös maanomistussuhteet kosteikon vaikutusalueella. Jos maanomistajia on useita, hankkeelle tarvitaan aina kaikkien sen vaikutuspiirissä olevien maanomistajien suostumus.

Varsinais-Suomessa, Salon Suomenselällä toteutettu Kruusilan kosteikkohanke on hyvä esimerkki maanomistajien, viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöstä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Tämä julkaisu kertoo yhteistyön synnystä, hankkeen vaiheista, ja mitä opittavaa hankkeesta on muille. Julkaisu pohjautuu hankkeessa mukana olleiden toimijoiden haastatteluihin. Hankkeen kokemukset ja opit ovat hyödyllisiä kaikille kosteikkoa suunnitteleville. Apua kosteikon suunnitteluun löytyy muun muassa TEHO -hankkeen julkaisusta ”Käytännön kosteikkosuunnittelu”.

Turku-Helsinki-moottoritie kulkee kosteikon välittömässä läheisyydessä. Kuva: Ilkka Myllyoja

Kruusilan kosteikko sijaitsee Salon Suomusjärvellä. © Maanmittauslaitos

2. ALUEEN KUVAUS

Kosteikko sijaitsee Huitinjoen alajuoksulla rehevöityneen Hirsijärven lähellä. Hirsijärvestä vesi virtaa Kirkkojärveen ja lopulta Itämereen. Joen valuma-alue on suuri (2600 ha). 24 % valuma-alueesta on maatalousmaata ja 65 % metsää. Loput 11 % ovat lähinnä vesialuetta ja rakennettu aluetta. Varsinaisen rakennetun kosteikon pinta-ala on 3 ha, joka on 0,11 % valuma-alueen koosta. Näin ollen se ei täytä kosteikon rakentamiselle maksettavalle tuelle asetettua kokovaatimusta eli 0,5 % yläpuolisen valuma-alueen pinta-alasta. Koska kokonaisuuteen kuuluu myös vettyvää joutoaluetta ja tulvametsää, on kosteikkona toimiva alue kaikkiaan noin 8,3 hehtaaria.

3. TOIMIJAT

3.1 Hirsijärven vesienhoitoyhdistys

Hirsijärven vesienhoitoyhdistys on perustettu vuonna 2003. Yhdistykseen kuuluu noin 40 ranta-asukasta, joista pääosa on mökkiläisiä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää Hirsijärven vesistöjen säilymistä mahdollisimman luonnontilaisena, parantaa vesistöjen tilaa ja edistää luonnon- ja ympäristönhoitoa vesistöjen vaikutuspiirissä. Ajatus kosteikon rakentamiseen Huitinjoen varteen lähti alun perin yhdistykseltä.

3.2 Maanomistajat

Kosteikon rakentaminen lähtee aina maanomistajan kiinnostuksesta, ja rakentamiseen tarvitaan kaikkien kosteikon vaikutusalueella olevien maanomistajan suostumus. Kruusilan kosteikko sijoittuu kahden maanomistajan alueelle. He saavat kosteikon hoitamiseen tukea maatalouden ympäristötukiohjelmasta. Lisäksi viereiset pellot ovat nurmipeitteisinä suojavyöhykkeinä täydentämässä vesiensuojelua.

3.3 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Varsinais-Suomen ELY-keskus on monella tapaa mukana kosteikkojen rakentamisessa sekä Varsinais-Suomessa että Satakunnassa. Se toimii suunnittelun apuna, rahoittajana, tuen myöntäjänä ja tukikelpoisuuden arvioijana.

Ympäristö-vastuualue (Y-vastuualue, aiemmin Lounais-Suomen ympäristökeskus) laatii laajemmille alueille kosteikkojen yleissuunnitelmia, joissa kartoitetaan sopivia paikkoja kosteikkojen rakentamiseen. ELY-keskuksen Elinkeino-vastuualue (aiemmin TE-keskuksen maaseutuosasto) myöntää tukea kosteikkojen rakentamiseen ja hoitoon ja Y-vastuualue tekee ympäristöarvion kohteista, joille haetaan tukea. Y-vastuualueen vesivarayksikössä jaetaan tukea peruskuivatuksen yhteydessä ojien kunnostamisesta tulevia vesiensuojelu-

haittoja ehkäiseviin vesirakentamishankkeisiin, joissa on useampi hyödynsaaja. Tätä kautta on mahdollista saada jopa 100 %:n tuki kosteikon rakentamiselle.

ELY-keskus toimii tiedonvälittäjänä avustuen kosteikkojen suunnittelijoiden ja rakentajien etsinnässä sekä konsultoi hydrologisena asiantuntijana isoissa hankkeissa. Keskuksella on myös ympäristöministeriön myöntämää ns. ympäristötyörahaa, jota käytetään harkinnanvaraisiin kohteisiin ja hankkeisiin, joissa on useita maanomistajia mukana.

Kruusilan kosteikkohankkeessa ELY-keskus toimi rahoittajana yhdessä WWF:n kanssa sekä avusti suunnittelussa ja lupa-asioissa. Rahoitukseen käytettiin ELY-keskuksen harkinnanvaraista ympäristötyörahaa sekä osittain maa- ja metsätalousministeriön myöntämää useiden tilojen vesitaloudellisten kosteikkojen suunnittelurahaa.

3.4 WWF Suomi

Maailman luonnonsäätiö WWF:n Suomen osasto on vuodesta 2008 suunnitellut ja rakennuttanut kosteikkoja Saaristomeren valuma-alueelle. Kosteikkotyö on osa WWF:n maatalouden ympäristönsuojelu- ja Itämeri-työtä. Tuetut kosteikot ovat esimerkkikohteita, joilla esitellään kosteikon toimintaa ja halutaan innostaa maanomistajia ja yhdistyksiä perustamaan kosteikoita. Järjestö on yhdessä muiden toimijoiden kanssa vaikuttanut aktiivisesti uuden maatalouden ympäristökorvausohjelman valmistelussa, jotta kosteikkojen rakentamisen tukeminen helpottuisi.

WWF suunnitteli Kruusilan kosteikon ja maksoi kustannukset yhdessä ELY-keskuksen kanssa. WWF:n kosteikkotyön mahdollistavat lahjoitukset. Kruusilan kosteikko on rahoitettu Suomen Kulttuurirahaston avustuksella.

4. KOSTEIKKOHANKKEEN VAIHEET

4.1 Hankkeen tausta

Hirsijärven kunnosta huolestuneet ranta-asukkaat perustivat Hirsijärven vesienhoitoyhdistyksen vuonna 2003. Vesienhoitoyhdistys teetti vuonna 2004 valuma-aluekartoituksen, jossa järven ulkoisen kuormituksen hillitseminen katsottiin ensisijaiseksi toimeksi järven tilan parantamiseksi. Selvityksessä Huitinjoki nousi esille sen mukana tulevan suuren ravinnekuorman vuoksi. Kosteikon rakentaminen oli yksi monista toimenpide-ehdotuksista, joilla ravinnekuormaa voitaisiin vähentää.

Samoihin aikoihin silloinen Lounais-Suomen ympäristökeskus oli aloittamassa kosteikkojen yleissuunnittelua, jossa kartoitettiin sopivia kosteikon paikkoja laajalta alueelta. Pilottialueeksi valikoitui Kiskon kunnan alue, johon Kruusila ei kuulu. Hirsijärven vesienhoitoyhdistyksestä oltiin kuitenkin yhteydessä ympäristökeskukseen ja tämän seurauksena yleissuunnittelu ulotettiin myös Kruusilaan. Ympäristökeskuksella ei ollut tällöin varoja muuhun kuin yleissuunnitteluun ja kosteikkojen markkinointiin maanomistajille.

Vesienhoitoyhdistys halusi edistää kosteikkoasiasa. Yhdistys teetti omilla varoillaan kosteikkosuunnitelman konsultilla. Suunnitelman mukainen kosteikon paikka sijaitsi eri kohdassa kuin mihin kosteikko lopulta rakennettiin. Ehdotettu paikka oli ongelmallinen, koska parin hehtaarin alalla oli useita eri maanomistajia. Alue sijaitsi tulvametsässä, mistä olisi pitänyt ensin kaataa puut ja raivata kannot. Tästä olisi syntynyt huomattava lisäkustannus. Suunniteltu kosteikko ei koskaan toteutunut. Maanomistajien suostumusta kosteikon rakentamiseen ei saatu eikä kosteikko täyttänyt myöskään silloisen maatalouden ympäristötukiohjelman tukiehtoja rahoituksen saamiseksi. Myöhemmin todettiin, että alue toimii jo sellaisenaan kosteikkona ja on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas.

Suunnitelma oli ollut kallis hankinta vapaaehtois pohjalta toimivalle yhdistykselle, ja hankkeen kariutuminen oli luonnollisesti pettymys. Ajatus kosteikon rakentamisesta jäi kuitenkin yhä itämään.

Kruusilan kosteikon ensimmäinen vaihe rakennettiin syksyllä 2010. Keväällä 2011 osa maa-aineksesta oli vielä siirtämättä. Kuva: Susanna Kaasinen.

*Hereford-karja laidunsi Kruusilan kosteikon vierisellä suojavöhykkeellä kesällä 2013. Laidunnuskauden aikana rakennettiin kosteikon toista vaihetta, mutta se ei aiheuttanut ongelmia karjalle, sillä käytössä oli runsaasti vapaata laiduntilaa myös muualla.
Kuva: Ilkka Myllyoja*

4.2 Yhteistyön synty

WWF aloitti kosteikkotyön Saaristomeren valuma-alueella vuonna 2008. Hirsijärven vesiensuojeluyhdistyksestä otettiin WWF:n kosteikkoja suunnittelevaan suoje-luasiantuntijaan yhteyttä. Kosteikkohanke saatiin toden teolla käyntiin, kun yksi Kruusilan alueen maanomista-jista ehdotti kosteikon rakentamista omalle maalleen. Ehdotettu paikka oli peltoa, joka oli veden vaivaama eikä viljely loholla onnistunut kunnolla. Maanomistaja ehdotti naapurilleen hankkeeseen mukaan lähtemistä, ja naapuri lupasi, että kosteikon saa ulottaa myös hä-nen maalleen.

WWF oli kosteikkotyössään ja eri hankkeissa mm. Lea-der-rahoitteisessa Lahdelta latvoille -kosteikkohank-keessa tehnyt tiivistä yhteistyötä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa. ELY-keskus lähti mukaan myös Kruusilan kosteikkohankkeeseen. Kaavailtu uusikaan

kosteikko ei ollut tukikelpoinen, joten ELY-keskus ja WWF päätyivät rahoittamaan sen rakentamisen.

4.3 Kosteikon suunnittelu ja rakentaminen

Kosteikon rakentaminen on helpointa ja huokeinta pa-toamalla. Suunniteltu kosteikon paikka oli alavaa pel-to- ja tulvametsäaluetta. Vedenpinnan nosto ei ollut mahdollista eikä myöskään joen patoaminen. Tästä syystä päädyttiin toteuttamaan kosteikko kaivamalla ja ohjaamalla siihen vain osa joen vedestä. Luontai-sia tulva-alueita ja metsiköitä hyödynnettiin kuitenkin kosteikon kolmannessa osiossa laajalti. Kaivumassalla nostettiin toisessa vaiheessa kosteikon läheisyydessä sijaitsevien peltojen korkeutta, jotta ne eivät enää tule-vaisuudessa joutuisi tulvan alle ja vapauttasi ravinteita ja maa-ainesta vesistöön.

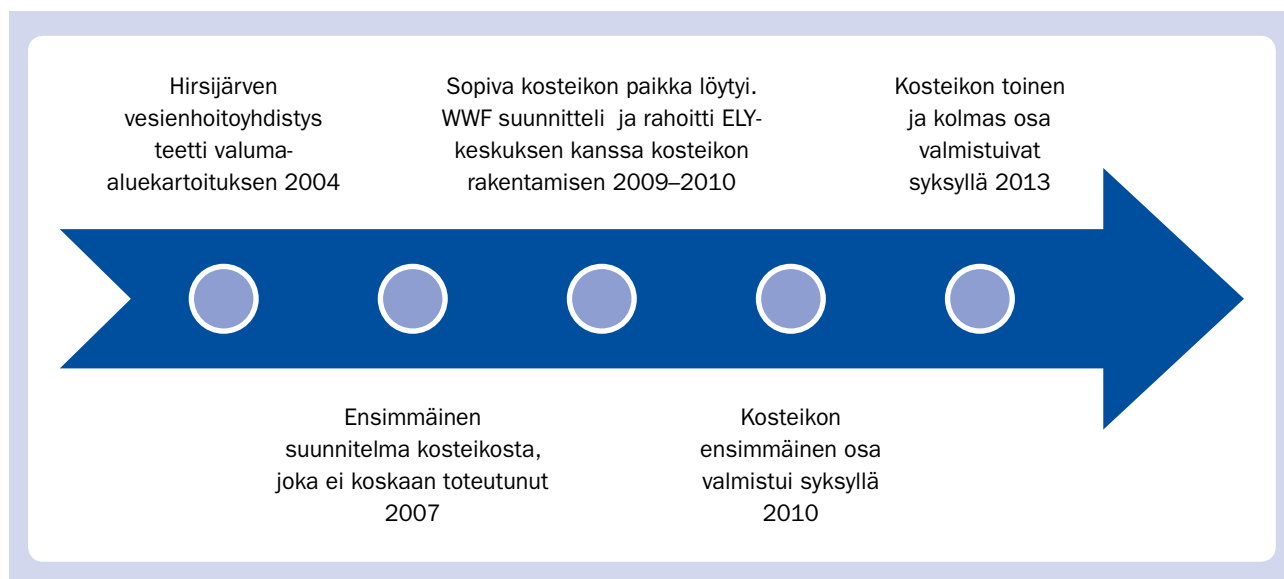
Vesiensuojelun kannalta kosteikon pinta-alan pitäisi olla mahdollisimman suuri suhteessa valuma-alueeseen. Kruusilassa Huitinjoen valuma-alue on hyvin laaja ja suhteessa siihen kosteikon olisi pitänyt olla vesiensuojelunäkökulmasta suurempi. Tosin kosteikkoon johdetaan vain osa valuma-alueen vedestä. Visiona oli, että kosteikko toteutetaan vähitellen ja siitä tehdään monimuotoinen kohde, jossa vesiensuojelu ei ole ainoa tavoiteltava päämäärä. Kohteeseen liittyy paljon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta aluetta kuten tulvametsää, metsäsaareke ja suojavyöhykkeitä.

Työ aloitettiin rakentamalla noin yhden hehtaarin kosteikkoalue vuoden 2010 syksyllä. WWF suunnitteli kosteikon yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. ELY-keskus avusti erityisesti suunnitelman hydrologisessa puolessa sekä lupa-asioissa. Kosteikko toteutettiin maanrakennustyönä eikä sen rakentamiseen tarvittu vesilain mukaista lupaa, koska Huitinjoen pääuomaan ei varsinaisesti kohdennettu toimenpiteitä eikä hankkeesta aiheutunut vesistöä muuttavaa vaikutusta. Töitä tehtiin vain peltoalueella ja vasta lopuksi avattiin yhteys jokeen. ELY-keskus hoiti myös yhteydet Salon ympäristöviranomaisiin sekä tieasioissa ELY-keskuksen Liikenne-vastuualueeseen, sillä kosteikko sijaitsee aivan

sekä Turku-Helsinki-moottoritien että ”110-tien” tuntumassa.

Vuoden 2013 syksyllä kosteikkoa laajennettiin kahdella noin hehtaarin osalla sekä kolmannella tulva-alueineen yli hehtaarin osalla. Kolmanteen osioon ohjataan myös moottoritien valumavedet. ELY-keskus ja WWF vastasivat edelleen suunnittelusta ja rahoittivat hankkeen puoliksi. Maanomistajien suurin panos oli maa-alueen antaminen käyttöön. He myös osallistuivat suunnitteluun ja ovat pitäneet kosteikon reuna-alueet kasvipeiteisenä ja myös muilta osin kunnossa. On mahdollista, että kosteikkokokonaisuutta vielä laajennetaan tulevaisuudessa.

Maanomistajat sitoutuivat vastaamaan kosteikon hoidosta. He ovat maanviljelijöitä ja voivat saada kosteikon hoitoon tukea maatalouden ympäristötukiohjelmasta. He ovat myös perustaneet kosteikon viereen suojavyöhykkeitä, joilla kesästä 2013 alkaen on laiduntanut karjaa. Maanomistajat tekivät aidan omalla kustannuksellaan, sillä suojavyöhyketuki ei riittänyt aitauksenkustannuksiin. Laidunnuksella hoituu suojavyöhykekasvuston korjuu, ja samalla naapuritilan karjanomistaja saa tarvitsemiaan laitumia.

Kruusilan kosteikkohanke oli prosessi, joka alkoi 2000-luvun alussa. Kun rahoitus ja sopivat yhteistyökumppanit löytyivät, asiat etenivät vauhdilla ja työ saatiin päätökseen 2013.

5. HANKKEEN ARVIOINTI

5.1 Yhteistyöllä hyvä esimerkkikosteikko

Kun kosteikon suunnittelu saatiin lopulta alulle sopivan paikan löydyttyä, yhteistyö sujui pääasiassa hyvin ja joutuisasti. Hyvän suunnittelun ja urakoitsijan sekä hyvien olosuhteiden ansiosta hankkeessa ei sattunut yhtään rakentamisen aikaista yllätystä tai vahinkoa. Niin maanomistajien myötämielisyys, WWF:n asiantuntijuus kuin ELY-keskuksen ”maalaisjärkisyys” saivat kiitosta toisilta hankekumppaneilta. Myös kokeneen kaivinkoneurakoitsijan toimintaan kaikki osapuolet olivat erittäin tyytyväisiä.

Hankkeessa pyrittiin yhdessä löytämään ratkaisut ja luovimaan karikoiden ohi. Ei lähdetty ”kaikki tai ei mitään” -asenteella liikkeelle, vaan rakennettiin vähän kerrallaan. Esimerkiksi raskas vesilain mukainen lupaprosessi vältettiin ohjaamalla vain osa joen vedestä kosteikkoon.

Kosteikko on hyvän sijaintinsa ansiosta ollut suosittu vierailukohde. Kuva: Airi Kulmala

ELY-keskuksen ja WWF:n tukeman kosteikkorakentamisen yhtenä tavoitteena oli saada alueelle hyvä mallikosteikko. Kruusilan kosteikko sijaitsee lähellä moottoritietä, mikä tekee siitä helpon vierailukohteen. Maanomistajat ovat olleet myötämielisiä esittelyyn, sillä he ovat pitäneet tärkeänä nostaa esiin maatalouden vesiensuojelutyötä. Kosteikolla onkin vierailut lukuisia eri ryhmiä. Se on toiminut hyvänä esimerkkituotteena niin kotimaisille kuin ulkomaalaisillekin seurueille. Kohde on monipuolinen, sillä siihen on yhdistetty sekä vesiensuojelu että luonnon monimuotoisuus.

5.2 Selkeyttä viestintään

Avoin ja selkeä viestintä kaikille asianosaisille on kosteikkohankkeissa tärkeää. Kun 2000-luvun alussa teetettiin Hirsijärven valuma-aluekarttoitus, olisi maanomistajia voitu kuulla paremmin ehdotetuista kosteikkopaikoista tai kysyä ideoita mahdollisista muista paikoista, joihin kosteikon voisi rakentaa.

Ensimmäisen konsultin tekemän kosteikkosuunnitelman osalta järven hoitoyhdistyksellä oli epäselvyyttä ELY-keskuksen osallistumisesta hankkeeseen ja tukimahdollisuuksista. Yhdistykselle jäi tunne, että ELY-keskus oli ensin lupautunut tukemaan hanketta, mutta sitten vetäytynyt siitä pois. Selkeät linjaukset ja kommunikaatio olisivat estäneet väärinkäsityksiä.

Tiedotusta olisi voitu parantaa myös hankkeen toisessa vaiheessa. Kesällä 2013 Hirsijärvellä oli kalakuolemia, ja joillakin paikallisilla asukkailla heräsi epäily, että kalakuolemat liittyvät kosteikon laajentamiseen. Todellisuudessa kosteikon uudesta osasta ei ollut tällöin vielä yhteyttä jokeen, joten asioilla ei voinut olla tekemistä keskenään. Selkeä tiedotus kosteikkohankkeen toisen vaiheen alkaessa 2013 olisi voinut jälleen ehkäistä väärinkäsityksiä.

Kosteikkoa laajennettiin syksyllä 2013 kahdella uudella osalla. Kuva: Ilkka Myllyoja

6. NEUVOJA KOSTEIKKOA SUUNNITTELEVILLE

6.1 Maanomistajien huomioiminen ja motivoiminen

Jos aloite kosteikon rakentamiseen lähtee joltain muulta taholta kuin maanomistajalta, ovat maanomistajan kunnioittaminen ja yhteistyö hänen kanssaan avainasioita lähdettäessä suunnittelemaan kosteikkoa. Maanomistajalle ei saa tulla sellaista tunnetta, että hänen maalleen tullaan kysymättä ja häntä on kuultava, kun ideoita esitellään.

Kuten Kruusilan tapauksessa huomataan, maanomistajalle kosteikko voi olla hyvä vaihtoehto vedestä kärsivän, vaikeasti viljeltävän lohkon käytölle. Kosteikko voi myös tarjota virkistyskäyttömahdollisuuksia. Esimerkiksi metsästyshdistykset ovat aktiivisesti edistäneet kosteikkojen rakentamista ympäri Suomea. Ajatus omasta riistalintukosteikosta voi houkutella maanomistajia kosteikon rakentamiseen.

On hyvä, että maanomistaja saa apua kosteikon rakentamiseen ja hoitoon liittyvän tuki- ja muun byrokratian kanssa. Toisaalta kosteikkoa ei välttämättä kannata rakentaa täysin avaimet käteen periaatteella. Esimerkiksi osan työstä voi tehdä itse tai talkoilla, jolloin hankkeeseen myös sitoudutaan paremmin.

6.2 Paikan valinta

Kosteikosta ei saa olla luonnollisestikaan haittaa naapureille. Esimerkiksi ei saa olla vaarana, että lähipellot alkavat kärsiä vettymishaitoista, puhumattakaan, että vesi nousee lähipelloille tai teille.

Kosteikon rakentaminen patoamalla on halvempaa kuin kaivaminen, ja siksi patoamisvaihtoehtoa kannattaa ensisijaisesti selvittää. Vesiensuojelun kannalta kosteikon tulisi olla mahdollisimman iso suhteessa valuma-alueen kokoon. Pienempikin kosteikko lisää kuitenkin luonnon monimuotoisuutta. On myös mahdollista edetä kuten Kruusilassa ja suurentaa kosteikon alaa askel kerrallaan.

6.3 Tiedotus

Selkeä ja avoin tiedotus jo hankkeen suunnitteluvaiheessa auttaa välttämään väärinkäsityksiä. Jos hankkeeseen osallistuu useita tahoja, on tärkeää kertoa eri tahojen roolista hankkeessa ja antaa kunnia sille, jolle kunnia kuuluu.

Tiedotuksen tulee ulottua kaikkiin, joita asia voi koskettaa. On hyvä ymmärtää, että palautetta tulee aina. Useimmiten se on kuitenkin positiivista. Vesialueisiin liittyy usein paikallisilla ihmisillä merkityksiä ja muistoja vuosien ajalta. Näiden huomioiminen lisää yhteistyöhalua.

6.4 Yhteistyö

Rakentava yhteistyö viranomaisten, maanomistajien ja mahdollisten muiden toimijoiden kesken ja yhteinen tahto hankkeen loppuun saattamiseksi tuottaa parhaan tuloksen. Maanomistajien kannattaa hyödyntää viranomaisten tietämys lupa- ja tukiasioissa ja viranomaisten maanomistajien paikallistietämys alueesta. Myös rajanaapurit ja muut paikalliset on ehdottomasti huomioitava.

6.5 Pitkäjänteisyys

Kuten Kruusilan tapaus osoittaa, kosteikon suunnittelu ja rakentaminen voi olla hyvinkin pitkälinen prosessi. Pitkä hanke saatiin kuitenkin onnellisesti päätökseen, ja loppuvaiheessa asiat etenivät vauhdilla. Ei siis kannata lannistua ensimmäisistä vastoinkäymisistä, vaan etsiä vaihtoehtoisia toteuttamistapoja hankkeelle, jos ensimmäinen yritys on epäonnistunut. Kannattaa myös muistaa, että rahoitusmahdollisuudet elävät koko ajan ja uusia hankkeita syntyy, mikä voi mahdollistaa aiemmin hylätyn kosteikkoidean toteuttamisen.

6.6 Asiantuntijan apu on tarpeen

Kosteikon rakentamisessa on huomioitava monia seikkoja. Pitää löytää sopiva paikka ja tuntee alueen hydrologiset olosuhteet. Myös rakentamiseen liittyvät lakipykälät pitää tietää. Riippuen paikasta hanke voi vaatia esimerkiksi vesilain mukaisen luvan. Rahoituksen hankkimisessakin on omat kiemuransa. Jotta kohde voisi saada tukirahoitusta, sen pitää täyttää tietyt ehdot.

Kaiken tämän selvittämiseen kannattaa hyödyntää rohkeasti asiantuntija-apua. Apua voi kysyä esimerkiksi ELY-keskuksesta tai kosteikkojen rakentamista edistävästä hankkeista.

6.7 Rakennettua kosteikkoa pitää hoitaa

Kruusilan hankkeessa maanomistajat ovat sitoutuneet hoitamaan kosteikkoa ja saavat siihen tukea maatalouden ympäristötukiohjelmasta. On tärkeää, että kun kosteikko on rakennettu, on myös taho, joka sitä vastaisuudessa hoitaa. Hoito voi olla esimerkiksi kosteikkokasvillisuuden ja ympäröivän alueen niittoa. Hoitoon voi yhdistää myös laidunnuksen. Jos tilalla ei ole omia eläimiä, voi tehdä yhteistyötä naapuritilan kanssa kuten Kruusilan kosteikolla on tehty.

*Kruusilan kosteikon kolmas osa ja tulvametsää marraskuussa 2013.
Kuva: Anni Karhunen*

LISÄTIETOA

KOSTEIKON SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Hagelberg E., Karhunen A., Kulmala A., Larsson R. & Lundström E., 2012, Käytännön kosteikkosuunnittelu, TEHO-hankkeen julkaisuja 1/2012, 4.painos, 29 s.

TOIMIJAT KRUUSILAN HANKKEESSA

Hirsijärven vesienhoitoyhdistys: www.hirsijarvi.com

Varsinais-Suomen ELY-keskus: www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi sekä www.ymparisto.fi > Vesi ja meri > Vesien- ja merensuojelu > Maatalous
Yhteyshenkilö: Anni Karhunen

WWF Suomi: www.wwf.fi/kosteikot

KUVAILULEHTI

Julkaisija:	TEHO Plus -hanke			
Julkaisuaika:	Joulukuu 2013			
Tekijä:	Susanna Kaasinen			
Julkaisun nimi:	Kruusilan kosteikko – yhteistyön tulos			
Julkaisusarjan nimi ja numero:	TEHO Plus -hankkeen julkaisu 6/2013			
Tiivistelmä:	<p>Kosteikkojen rakentaminen on yksi keino vähentää maatalouden ravinnekuormitusta vesistöihin ja lisätä luonnon ja maiseman monimuotoisuutta.</p> <p>Varsinais-Suomessa, Salon Suomenselällä toteutettu Kruusilan kosteikkohanke on hyvä esimerkki maanomistajien, viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöstä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Hankkeen kokemukset ja opit ovat hyödyllisiä kaikille kosteikkoa suunnitteleville.</p> <p>Tämä julkaisu kertoo yhteistyön synnystä, hankkeen vaiheista, ja mitä opittavaa hankkeesta on muille.</p> <p>Julkaisu on tuotettu osana TEHO Plus - Maatalouden vesiensuojelun tehostaminen -hanketta.</p>			
Asiasanat:	kosteikot, vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuus			
Rahoittaja/toimeksiantaja:	TEHO Plus -hanke			
	ISBN 978-952-257-927-0 (PDF)	ISSN 1798-1123 (verkkajulkaisu)		
	Sivuja 18	Kieli: suomi	Luottamuksellisuus: julkinen	
Julkaisun myynti/jakaja:	Julkaisu on saatavana Internetistä: www.ymparisto.fi/tehoplus > Julkaisusarja / www.doria.fi			
Julkaisun kustantaja:	TEHO Plus -hanke			

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare:	TEHO Plus -projektet			
Publiceringsdatum:	December 2013			
Författare:	Susanna Kaasinen			
Publikationens titel:	Våtmarken i Kruusila – ett resultat av samarbete			
Publikationsseriens namn och nummer:	TEHO Plus -projektets publikation 6/2013			
Sammandrag:	<p>Att anlägga våtmarker är ett sätt att minska jordbrukets näringsbelastning i vattendragen och öka mångfalden i naturen och landskapet.</p> <p>I Egentliga Finland är projektet som genomfördes för att anlägga en våtmark i Kruusila, som ligger i Suomensjärvi i Salo, ett bra exempel på samarbete mellan markägare, myndigheter och organisationer för att uppnå ett gemensamt mål. Erfarenheterna och lärdomarna som inhämtades under projektet är nyttiga för alla som planerar en våtmark.</p> <p>Den här publikationen beskriver hur samarbetet föddes, projektets olika skeden och vad andra kan lära sig av projektet.</p> <p>Publikationen har producerats som en del av projektet TEHO Plus - Effektivisering av vattenskyddet inom jordbruket.</p>			
Nyckelord:	våtmarker, vattenskydd, naturlig mångfald			
Finansiär/uppdragsgivare:	TEHO Plus -projektet			
	ISBN 978-952-257-927-0 (PDF)	ISSN 1798-1123 (webbpublikation)		
	Sidantal 18	Språk: finska	Offentlighet: Offentlig	
Försäljning/distribution av publikationen:	Publikationen finns på webben: www.ymparisto.fi/tehoplus (på finska) > Publikationsserie / www.doria.fi			
Förläggare:	TEHO Plus -projektet			

Kosteikot vähentävät vesistöjen ravinnekuormitusta sekä lisäävät luonnon ja maiseman monimuotoisuutta. Kruusilan kosteikko toteutettiin usean toimijan yhteistyönä. Hankkeen kokemuksista on hyötyä myös muille kosteikkoa suunnitteleville.

ISBN 978-952-257-927-0 (PDF)
ISSN 1798-1123 (verkkojulkaisu)